Gemeente Raalte

PROCEDUREBLAD BEHANDELING INITIATIEFVOORSTEL

De raadsleden Brinkhuis en Folgers verzoeken u dit raadsvoorstel te behandelen

Onderwerp	Referendumverordening gemeente Raalte
Zaaknummer	
B&W vergadering	13 januari 2026
Agendacommissie	19 januari 2026
Raadsvergadering	12 februari 2026
Portefeuillehouder	Dhr. R.J. (Rob) Zuidema
Behandelend ambtenaar	Karin Zomer telefoon 06 15247823: , e-mail: karin.zomer@raalte.nl
Fatale termijn(en)	

Bijlage(n):
(beslisdocumenten die meegezonden moeten worden)

1. Referendumverordening gemeente Raalte

Gemeente Raalte

INITIATIEFVOORSTEL

Raadsvergadering	12 februari 2026
Zaaknummer	
Onderwerp	Referendumverordening gemeente Raalte
Portefeuillehouder	Dhr. R.J. (Rob) Zuidema
Voor informatie	Karin Zomer telefoon 06 15247823: , e-mail: karin.zomer@raalte.nl

Samenvatting

De raadsleden Brinkhuis en Folgers dienen een initiatiefvoorstel in voor het vaststellen van een referendumverordening. Een referendumverordening maakt het voor inwoners mogelijk om, naast bestaande participatievormen, via een raadgevend referendum invloed uit te oefenen op belangrijke raadsbesluiten. Zowel de raad als inwoners kunnen het initiatief nemen voor een referendum. De verordening sluit aan bij de VNG-modelverordening.
Het referendum is niet mogelijk over onderwerpen die wettelijk zijn uitgesloten, zoals benoemingen, begrotingen en besluiten zonder beleidsvrijheid voor de raad. De uitvoering en objectieve voorlichting worden bewaakt door een onafhankelijke referendumcommissie. De verordening voorziet in een transparante procedure, duidelijke subsidieregels voor debat en voorlichting, en een evaluatie na afloop van elk referendum.

Beslispunten

1. Vast te stellen Referendumverordening gemeente Raalte

Inleiding

In het huidige palet aan participatiemogelijkheden ontbreekt nog een manier voor inwoners om een finaal oordeel te geven over belangrijke besluiten. Bij onderwerpen met grote maatschappelijke impact kan het van grote waarde zijn dat inwoners aan de bel kunnen trekken wanneer zij vinden dat er onvoldoende draagvlak is. Ook de raad kan voor besluiten komen te staan waarvan onzeker is of inwoners zich voldoende hebben kunnen uitspreken.

Beoogd effect

Een referendum zorgt voor grotere betrokkenheid van inwoners bij de onderwerpen waarover de gemeenteraad besluitvorming pleegt. Het kan daarmee leiden tot meer draagvlak voor vaak ingewikkelde besluiten.

Argumenten

Op basis van artikel 149 van de Gemeentewet kan de raad een referendumverordening vaststellen die dit mogelijk maakt. De voorgestelde Referendumverordening sluit aan bij de VNG-Modelverordening en maakt een raadgevend referendum voorafgaand aan een raadsbesluit mogelijk, zowel op initiatief van de raad als van inwoners. Bij een inwonerinitiatief kent het proces een inleidende en een definitieve fase.

Participatie

Duurzaamheid
Eén van de drie P's bij duurzaamheidsbeleid is de P van People. Hiermee wordt onder meer beoogd dat er voortdurend aandacht moet zijn voor het belang dat inwoners betrokken moeten worden bij processen en besluiten. Een referendum sluit hier naadloos bij aan.

Kanttekeningen
1.1 Juridische beperkingen
Een bindend referendum is in Nederland niet toegestaan vanwege artikel 129, lid 6 van de Grondwet. Het referendum is dus altijd raadgevend. De raad blijft eindverantwoordelijk voor het uiteindelijke besluit, ongeacht de uitslag van het referendum.

2.1. Drempels en representativiteit
De gekozen drempels voor het inleidend (0,5%) en definitief verzoek (5%) zijn in lijn met andere gemeenten, maar kunnen in de praktijk als hoog of laag worden ervaren. In Zwolle geldt bijvoorbeeld 0,15% voor het inleidend verzoek en 6% voor het definitieve verzoek; in Houten respectievelijk 0,7% en 7%. De gekozen percentages zijn bedoeld om het instrument toegankelijk te houden, maar misbruik te voorkomen.

Financiën en fiscale aspecten
Het vaststellen van de referendumverordening heeft geen directe, jaarlijkse, financiële consequenties. Zodra er sprake is van een concreet besluit tot het houden van een referendum,moet daarbij ook de dekking van de daarmee gepaard gaande kosten worden aangegeven. De kosten worden geschat op ongeveer € 2,00 per inwoner.

Vervolg
Na vaststelling van de verordening wordt een onafhankelijke referendumcommissie ingesteld. De commissie bewaakt de objectiviteit van de voorlichting en de procedure. De samenstelling (vijf leden) is gekozen om continuïteit te waarborgen, conform het advies van de VNG-modelverordening.

Communicatie
De communicatie kan verlopen via de gebruikelijke gremia. Het is in de communicatie aan te bevelen dat er zowel aandacht is voor het gegeven dát een referendum mogelijk is, als wel de praktische toepassingsmogelijkheden. Omdat een referendum een belangrijk instrument is voor de raad is het van belang de raad een actieve rol te geven in de communicatie.

Bijlagen
1. Referendumverordening gemeente Raalte

De raadsleden Michel Brinkhuis en Niels Folgers,

Gemeente Raalte

RAADSBESLUIT

Zaaknummer

De raad van de gemeente Raalte,
gelezen het voorstel van de raadsleden Brinkhuis en Folgers d.d. 13 januari 2026,

Besluit:

1. Vast te stellen de referendumverordening gemeente Raalte

Aldus besloten in de vergadering van 12 februari 2026.

de griffier	de voorzitter
Karin Zomer	Rob Zuidema